

zares

Stališča Sveta stranke Zares glede vloge in nalog vlade v zvezi s kreditiranjem spornih lastniških konsolidacij

Slovenija se je ob lanskih parlamentarnih volitvah znašla na prelomnici. Zahteva po spremembi je bila ključno sporočilo slovenskih volilcev. Nedavni primer reprogramiranja 130 milijonskega kredita Infond holdingu, podjetju s 6 zaposlenimi, pa je pred prelomnico in ključno preizkušnjo postavil koalicijo in vlado. Ta reprogram namreč ni katerokoli. Gre za primer, ki razgalja samo jedro in osnovni mehanizem družbeno in gospodarno neodgovornega ravnanja poslovnih, nadzornih in lastniških struktur, ki je v Sloveniji zadobil nezaslišane razsežnosti v času vlade SDS in Janeza Janše, v širšem smislu pa je opustitev dolžnih in transparentnih ravnanj ter prepustitev logiki pohlepa privedla do najhujše gospodarske krize v zadnjega pol stoletja. Nesporno dejstvo je, da je ta reprogram v nasprotju kriterijem za koriščenje državnih poroštev, ki sta jih parlament in vlada vgradila v zakone in podzakonske predpise. Za banko tvegano početje po drugi strani v času naraščajoče gospodarske recesije in socialne krize zmanjšuje s strani javnih sredstev zagotovljen bančni potencial za pričakovano servisiranje razvojnih projektov mnogih slovenskih podjetij. Žal gre očitno le še za eno v nizu dolgoletnih ravnanj, ki so bila namenjena zgolj prerazporejanju bogastva in družbene moči med akterji v poslovnih organih in lastniških strukturah nekaterih velikih družb ter njihovih političnih botrov in sopotnikov iz prejšnje vlade. Ta niz dejanj je vlada dolžna poimenovati s pravim imenom ter jim s pravnimi sredstvi, ki jih ima nedvoumno na razpolago, napraviti konec. Vsako govorjenje o varčevalnih in protikriznih razvojnih ukrepih bi bilo sicer govorjenje v prazno in demonstracija posmehljive politične arogance. Gre za kredibilnost te koalicije in te vlade in brez te verodostojnosti, stati za svojimi zavezami in dosledno uveljaviti javni interes ter odgovornost vsakogar brez izjeme ni mogoče vzdrževati nikakršnega razvojnega družbenega dialoga, ki je edina pot iz te krize. Samo tako bo v Sloveniji mogoče povrniti veljavo družbeno sprejetim vrednotam in znotraj njih tudi dati priložnost uveljavitvi načel pravne države.

Vlada je dolžna prevzeti odgovornost za javno premoženje in javni denar, ki se steka v NLB. Država v NLB nastopa v dveh vlogah in sicer:

- kot upravljalca državnega premoženja. Dejstvo, da ima država lastniški delež v NLB ji nalaga dolžnost, da s to strateško naložbo upravlja aktivno po OECDjevih načelih dobrega upravljanja.
- kot porok. Država je NLB dala pomoč v obliki poroštev, zato mora bedeti nad izvajanjem omejitev in pogojev pod katerimi se ta poročta uporabljajo, ker gre za prenos tveganj na davkoplačevalski denar.

Iz obeh naslovov je država dolžna voditi aktivno lastniško politiko. Iz naslova lastništva je dolžna vplivati na poslovno politiko banke prek nadzornega sveta v smeri boljšega obvladovanja tveganj in ohranjanja oz. povečevanja vrednosti državne lastnine.

Iz naslova poroštev, ki so bila dana v okviru izrednih protikriznih ukrepov, pa je država dolžna vplivati na poslovno politiko banke v smeri:

- zaščite državnih jamstev prek oblikovanja politike obvladovanja tveganj in prek naložbene politike ter
- v smeri izpolnjevanja protikriznega programa, ki je bil osnova za poročta.

Zaradi vsega tega predlagamo in pričakujemo, da bo vlada RS:

1. Ugotovila, da je reprogramiranje kredita Infond holdingu s strani NLB v nasprotju s pogoji in kriteriji, ki sta jih državni zbor in vlada v zakonih in podzakonskih aktih določila koristnikom državnih poroštev.
2. Ugotovila, da delovanje nadzornega sveta in uprave NLB ni usklajeno z lastniško politiko države kot največjega lastnika NLB in zato ne uživata več njenega zaupanja.
3. Za skupščino NLB pripravila zahtevo, da se na njej sprejme sklep o izvedbi revizije kreditiranja vseh menedžerskih prevzemov. S to revizijo naj se ugotovi vsa potrebna dejstva za ugotovitev morebitne odškodninske in druge odgovornosti uprave in nadzornega sveta NLB.
4. Ministrstvo za finance naložila, da oblikuje jasno in zavezujočo lastniško politiko, ki bo zagotovila racionalno upravljanje s tveganji, omejila izpostavljenost javnih poroštev, ter odločilno vplivala na izvajanje protikriznih ukrepov. Zapisano politiko upravljanja lastniške vloge v obeh državnih bankah mora sprejeti vlada, s strani vlade predlagani člani NS pa jo morajo dosledno in transparentno izvajati.